

สรุปข้อสังเกตของ PCAOB ที่พบในการสอบทานการปฏิบัติตามมาตรฐาน เรื่องการสอบทานการควบคุมคุณภาพงาน

เอกสารชุดนี้สภาวิชาชีพบัญชีฯ จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ปัญหาในการปฏิบัติงาน
เรื่องการสอบทานการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี ซึ่งประเด็นสำคัญเหล่านี้
สำนักงานสอบบัญชีและผู้สอบบัญชีตลาดทุน จะได้นำไปเพื่อพิจารณาปรับใช้ตาม
ความเหมาะสม ทั้งนี้ข้อกำหนดของ Auditing Standard No.7, Engagement
Quality Review – AS No.7 นั้นมีเนื้อหาเรื่องการสอบทานการควบคุมคุณภาพ
งานซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการสอบบัญชี ฉบับที่ 220 และมาตรฐานควบคุม
คุณภาพ ฉบับที่ 1 ซึ่งประกาศใช้โดยสภาวิชาชีพบัญชีฯ

Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตาม 2002 Sarbanes-Oxley Act ทำหน้าที่กำกับดูแลผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชีที่ตรวจสอบบัญชีบริษัทมหาชนในสหรัฐอเมริกา ได้ออกรายงาน Observations Related to the Implementation of the Auditing Standard on Engagement Quality Review, PCAOB Release No. 2013-011, December 6, 2013¹ ซึ่งเป็นข้อสังเกตที่พบจากการสอบทานการนำมาตรฐานการสอบบัญชี ฉบับที่ 7 เรื่องการสอบทานการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี (Auditing Standard No.7, Engagement Quality Review – AS No. 7²) ไปใช้

ในระหว่างปี 2011 ทีมตรวจสอบของ PCAOB ได้ตรวจสอบ 213 สำนักงาน ครอบคลุมจำนวน 820 งาน ตรวจสอบ พบว่าจำนวน 310 งานไม่ได้รับหลักฐานการตรวจสอบที่เพียงพอและเหมาะสมก่อนการออกรายงานแสดงความเห็น และในจำนวน 141 สำนักงานจาก 213 สำนักงาน ได้มีการสอบทานวิธีการและแนวปฏิบัติ (Audit Methodology) ของสำนักงานเพื่อประเมินว่าวิธีการและแนวปฏิบัติของสำนักงานมีความสม่าเสมอและเป็นไปตามข้อกำหนดของ AS 7 หรือไม่ นอกจากนั้นในการสอบทานงานตรวจสอบแต่ละงาน ทีมตรวจสอบได้ประเมินว่าข้อบกพร่องที่พบจากการแสดงความเห็นในรายงานซึ่งมีเอกสารหลักฐานสนับสนุน

¹ http://pcaobus.org/Inspections/Documents/120613_EQR.pdf

² Auditing Standard No.7, Engagement Quality Review เป็นมาตรฐานการสอบบัญชีที่เกี่ยวกับการสอบทานการควบคุมคุณภาพงานตรวจสอบและงานสอบทานรายงานทางการเงินระหว่างกาล ซึ่งกำหนดคุณสมบัติของผู้สอบทานคุณภาพงาน และกระบวนการสอบทาน ผู้สนใจสามารถอ่านมาตรฐานนี้ได้ที่

http://pcaobus.org/standards/auditing/pages/auditing_standard_7.aspx

ไม่เพียงพอ ควรจะได้มีการระบุหรือพบโดยผู้สอบทานการควบคุมคุณภาพงาน (EQCR) หรือไม่ โดยเลือกงานตรวจสอบมาจำนวน 111 ราย

สรุปภาพรวม

พบว่าวิธีการและแนวปฏิบัติของสำนักงานมีความสม่ำเสมอและสอดคล้องกับ AS 7 แต่อย่างไรก็ดียังมิได้มีการนำไปสู่การนำไปปฏิบัติอย่างเหมาะสมเสมอไป ในหลายงานซึ่งความเห็นในรายงานมิได้มีหลักฐานสนับสนุนเพียงพอ ข้อบกพร่องต่างๆ นั้นน่าจะพบได้โดยผู้สอบทานการควบคุมคุณภาพงาน (EQCR) ตัวอย่างเช่น ผู้สอบทานการควบคุมคุณภาพงานได้มีการสอบทานการใช้ดุลยพินิจที่สำคัญของผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบ แต่ไม่พบข้อบกพร่องจากการใช้ดุลยพินิจดังกล่าว และสิ่งที่พบในการตรวจสอบปี 2012 ชี้ให้เห็นว่าข้อบกพร่องนี้ยังคงอยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง

ตัวอย่างข้อบกพร่องเกี่ยวกับการสอบทานการควบคุมคุณภาพงานที่พบ

- กลุ่มผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีไม่ได้ประเมินว่างานมีความเสี่ยงสูงในช่วงการวางแผน หรือระบุความเสี่ยงอื่นที่เกี่ยวข้องทั้ง ๆ ที่งานนั้นมีความเสี่ยง เช่น ลูกค้าเป็นธุรกิจที่อยู่ในช่วงของการพัฒนาซึ่งดำเนินธุรกรรมในต่างประเทศ ทั้งนี้ผู้สอบทานการควบคุมคุณภาพงาน (EQCR) ไม่ได้พบข้อบกพร่องดังกล่าว
- กลุ่มผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีมิได้วางแผนงาน สอบทานงาน และควบคุมงานอย่างเพียงพอสำหรับงานตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีอื่นในต่างประเทศ ทั้งนี้ EQCR ไม่พบข้อบกพร่องดังกล่าวแม้ว่าข้อพิจารณาการตรวจสอบกรณี Multi-location Audit เป็นส่วนหนึ่งของขอบเขตงานซึ่งต้องสอบทานโดย EQCR
- EQCR พบว่าควรต้องมีวิธีการตรวจสอบเพิ่มเติมสำหรับความเสี่ยงที่อาจจะแสดงข้อมูลขัดต่อข้อเท็จจริงอย่างเป็นสาระสำคัญในเรื่องการรับรู้รายได้ (Risk of Material Misstatement Due to Fraud) แต่อย่างไรก็ดี EQCR ไม่ได้พิจารณาว่าได้มีการตรวจสอบเพิ่มเติมหรือไม่
- กลุ่มผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบได้ตรวจพบข้อบกพร่องหลายประการในระบบการควบคุมภายในของกิจการลูกค้า แต่มิได้ประเมินสรุปว่าข้อบกพร่องทั้งหมดมีผลกระทบอย่างเป็นสาระสำคัญหรือไม่ โดย EQCR ไม่พบข้อบกพร่องดังกล่าวของกลุ่มผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบ
- EQCR ประเมินการตรวจสอบการประมาณการ แต่ไม่พบว่ากลุ่มผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีมีข้อจำกัดในการทดสอบข้อสมมุติฐานที่สำคัญซึ่งใช้ในการคำนวณ

PCAOB ได้ประเมินสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดข้อบกพร่องข้างต้น ดังนี้

- กระดาษทำการที่ใช้สรุปงานในช่วงปิดงานตรวจสอบ (Engagement Completion Document) ไม่รวมข้อมูลที่สำคัญที่จะทำให้เข้าใจสิ่งที่ตรวจพบ ประเด็น หรืออ้างอิงไปยังเอกสารหลักฐานที่สำคัญอย่างครบถ้วน ทำให้ EQCR ไม่มีโอกาสพบข้อบกพร่องในการใช้ดุลยพินิจของกลุ่มผู้ปฏิบัติงานได้
- EQCR ให้ความเชื่อถือกลุ่มผู้ปฏิบัติงานมากเกินไป จากการพูดคุยหรือการใช้แบบประเมิน โดยมิได้สอบทานกระดาษทำการที่ใช้สนับสนุนการใช้ดุลยพินิจที่สำคัญของกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน

- EQCR ไม่ได้ให้เวลาอย่างเพียงพอในการสอบทานคุณภาพงาน หรือไม่ได้ปฏิบัติงานอย่างทันกาล เช่น มีการสอบทานการวางแผนงานในไตรมาสที่สี่ ซึ่งล่าช้าทำให้กลุ่มผู้ปฏิบัติงานมีเวลาน้อยลงในการปรับเปลี่ยนวิธีการตรวจสอบ
- สำนักงานไม่ได้พิจารณาถึงผู้สอบบัญชีที่ได้รับแต่งตั้งเป็น EQCR ซึ่งมีประเด็นปัญหาในเรื่องคุณภาพงานที่ทราบดีอยู่แล้ว

PCAOB ให้ข้อแนะนำต่าง ๆ ที่ควรนำไปปฏิบัติ ดังนี้

- สำนักงานต้องมอบหมายให้กับบุคคลที่เหมาะสม และมีเวลาเพียงพอในการปฏิบัติงานสำหรับบทบาทของ EQCR
- สำนักงานต้องจัดให้มีมาตรการที่ทำให้มั่นใจว่าจะมีการสอบทานคุณภาพงานอย่างเหมาะสมและทันเวลา
- EQCR ต้องมีความเข้าใจ AS No. 7 อย่างเพียงพอ รวมทั้งเข้าใจประเด็นต่างๆ ที่สำคัญที่มีการใช้ดุลยพินิจโดยกลุ่มผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบ
- กลุ่มผู้ปฏิบัติงานต้องจัดให้มีเอกสารและข้อมูลเพียงพอ เพื่อให้ EQCR สามารถทำความเข้าใจประเด็นปัญหาสำคัญได้ครบถ้วน
- สำนักงานสอบบัญชีควรดำเนินการอย่างกระตือรือร้นในการหาวิธีป้องกันมิให้เกิดข้อบกพร่องดังกล่าว รวมถึงจัดให้มีการติดตามความมีประสิทธิภาพของการสอบทานการควบคุมคุณภาพงาน จัดให้มีการอบรมและให้แนวปฏิบัติอย่างเข้มข้นต่อผู้ปฏิบัติหน้าที่ EQCR และให้ EQCR ต้องรับผิดชอบในผลงาน
- สำหรับคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) ของกิจการสามารถใช้ประโยชน์จากรายงานนี้ โดยอาจจะสอบถามผู้สอบบัญชีของกิจการเกี่ยวกับ ก) เกณฑ์ในการเลือก EQCR การประเมินผลงาน และการให้ผลตอบแทนแก่ EQCR ของสำนักงาน ข) คุณสมบัติและประสบการณ์การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมของกิจการ ค) EQCR มีประวัติในเรื่องคุณภาพที่มีข้อบกพร่องหรือไม่ทั้งที่พบโดยหน่วยงานกำกับดูแลภายนอกหรือจากภายในสำนักงาน ง) การปฏิบัติงานของ EQCR ตลอดจนระยะเวลาและขอบเขตของการสอบทาน จ) เวลาของ EQCR ทั้งหมดที่ให้กับงาน ช) ประเด็นสำคัญที่ EQCR ได้ระบุ และกลุ่มผู้ปฏิบัติต้องใช้วิธีการตรวจสอบเพิ่มเติมหรือต้องมีการพิจารณาติดตาม

ท่านสามารถอ่านหรือดาวน์โหลดรายงานข้างต้น(ฉบับเต็ม)ได้จาก

http://pcaobus.org/Inspections/Documents/120613_EQR.pdf

เผยแพร่ข่าวสาร โดยสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์